

Bokhandeln spelar en nyckelroll i litteratursverige, men idag saknar 135 kommuner bokhandel. Vi presenterar tre förslag för att vända trenden.

Sveriges bokhandlare har överlevt pandemin. Vissa har haft sina bästa år någonsin och det har t.o.m. öppnats nya boklådor. Redan före krisen har dock de senaste tjugo årens digitalisering lett till en omfattande utslagning. Idag saknar 135 kommuner en bokhandel.

På det Litteraturpolitiska toppmötet i Göteborg den 4 mars lägger Svenska Bokhandlareföreningen fram tre konkreta förslag som kan genomföras på nationell, regional och kommunal nivå för att vända utvecklingen.

- Genom att se bokhandeln som en resurs, samverka och mobilisera lokalt kan bokhandeln stärkas, säger Maria Hamrefors, ordförande Svenska Bokhandlareföreningen. Det ger också positiva effekter på lokalsamhället, som blir levande och attraktivt att bo i. Men det handlar också om det större perspektivet; Barns och ungas förmåga att läsa och att uttrycka sig, tillgången till böcker och forum för samtal. Bokhandeln har en viktig roll i ett demokratiskt samhälle, avslutar Maria Hamrefors.

Bokhandlareföreningens förslag och fakta om bokhandelns roll och funktion i litteratursverige återfinns på följande sidor.

Kontakt:

Maria Hamrefors, ordförande, Svenska Bokhandlareföreningen

Tel 070-601 91 05, e-post maria.hamrefors@booksellers.se

Tre förslag för en livskraftig bokhandel i hela Sverige

1. Gör direktupphandling av böcker i den lokala bokhandeln till kommunala verksamheter som skolor, förskolor och bibliotek.

Samordnade och omfattande offentliga upphandlingar med ensidigt prispokus har lett till att två monopol skapats i Sverige – ett för läromedel och ett för biblioteksböcker. Bokhandeln står idag helt utanför denna marknad.

Genom att använda möjligheten till direktupphandlingar kan kommunerna stötta sin lokala bokhandel. Det kanske kostar någon krona extra, men kommunen får i gengäld ett aktivt kulturliv och en engagerad läs- och litteraturfrämjare på orten.

2. Samverka med bokhandeln i lokala och regionala projekt

Betydande offentliga medel kanaliseras via kultursamverkansmodellen till kulturinsatser i regioner och kommuner och i flertalet regioner finns verksamhetsutvecklare på litteraturområdet.

Vi uppmanar till samverkan med den lokala bokhandeln för att dra nytta av dess kunskap, engagemang och lokala förankring. På så sätt stärks bokhandelns position i lokalsamhället med positiva effekter både på kort och lång sikt.

3. Öronmärk medel till läsfrämjande aktiviteter i bokhandeln

Medel för läs- och litteraturfrämjande projekt finns idag att söka via Kulturrådet för verksamheter av olika slag.

Vi föreslår att öronmärkta medel avsätts för läs- och litteraturfrämjande aktiviteter i bokhandeln. På så sätt stärks bokhandeln som kulturell samlingsplats med positiva effekter för såväl samhälle som bokhandel, förlag och författare.

Fakta om bokhandelns roll och funktion

Bokhandeln som försäljningskanal

- 8 miljoner böcker såldes i bokhandeln 2021. Det motsvarar nästan 30 % av alla sålda pappersböcker.
- Bokhandeln är särskilt viktig för försäljningen av skönlitteratur, facklitteratur och barn- och ungdomsböcker.
- Intäkten från en pappersbok såld i bokhandeln var i genomsnitt 129 kr jämfört med 31 kr för en streamad digital bok. Högre pris innebär högre ersättning till förlag och författare.

Bokhandeln som främjare av läsning, litteratur och författarskap

- Fler än 20 miljoner kundbesök genomförs årligen i bokhandeln.
- Bokhandeln arrangerar tusentals evenemang varje år.
- Sveriges bokhandlare samarbetar i projektet Världsbokveckan för att främja barns läsning i april varje år.
- Det är bara bokhandeln som erbjuder personliga råd och tips från kvalificerade och litteraturintresserad personal.
- Bokhandeln har en central roll för lansering av nya författarskap.

Läget i bokhandelssverige

- Det finns ca 300 boklådor i Sverige.
- Över 100 boklådor har lagts ned sedan år 2000. De som nu finns kvar har en tillfredsställande lönsamhet.
- 135 - eller 45 % - av Sveriges kommuner saknar bokhandel. Det gör det svårare att köpa böcker lokalt samtidigt som kommunens kulturliv och stadskärna blir fattigare.
- Böcker är också den vara som kunderna har svårast att hitta i en fysisk butik på orten/i kommunen.